

Джовани Бокачо, "Декамерон"

Ден III , новела II

Творбата на Джовани Бокачо , "Декамерон " , съдържа 100 новели , обединени от една обща хуманистична визия за човешката същност , поставена пред изпитания от различно естество . Преоткрива човешките ценности , дълго потискани от морални и религиозни забрани . И въпреки всичко в основата на цялата сюжетна и тематична линия стои любовта . Това най-възвишено чувство е в центъра на всяко действие на героите . Въпреки че приема различни форми и измерения – братска , родителска , между влюбени – едно е ясно: любовта е в основата на живота и няма причина да съществуват забрани да се говори открито за нея и всяко нейно проявление . Естественото проявление на чувствата е характерен за новата ренесансова същност на човека . Героят е окрилен от усещане за вътрешна свобода. Той е импулсивен и поривист в своето желание да се докосне до чувствената и мечтана наслада от любовта.

През всеки един от десетте дни в "Декамерон " се представя различен оттенък на любовното чувство . Тема на размисъл през третия ден от тяхното приключение са тия , които „благодарение на своето умение или са успявали да получат каквото са искали да имат , или са успявали да си възвърнат загубеното” . Този въпрос се засяга и във втората новела , в която под напора на красивото чувство един млад коняр извършва "грех" и преспива с жената на крал Агилулф . Но хитрият, ловък и бърз ум на младежа успяват да го спасят от трагичния край. Тази поучителна и образна новела се стреми да покаже , че някои хора , в своето желание да докажат на всяка цена , че знаят неща , които не бива да знаят, постъпват толкова неблагоприятно , смятайки , че с разкриването на чуждите незабелязани прегрешения ще намалят своя позор , не осъзнават , че по този го увеличават до безкрай .

Това е историята за крал Агилулф , крал на Лонгобардите , който се оженил за красивата Теодоланда , дъщеря на бившия лонгобардски крал Аутари . Като една високопоставена и достолепна личност , той е изключително образован , мъдър и добродетелен водач на своя народ , който живее в мир и благополучие . Но както много често се случва , в дома на такива хора се посява зърното на раздора . Един от многото му подчинени , снажен и красив коняр , бива обладан от приказното чувство , наречено любов , и то не към кого да е , а към кралица Теодоланда .

Макар и с малко художествени епитети, авторът ни дава пълна представа за същността на назряващия проблем . Душата на младия герой се изпълва с особена стойност и човешко достойнство , с неизпълними блянове и копнежи . Осъзнавайки сам своето ниско положение и нищета , разумният човек спазва необходимото благоприличие и по абсолютно никакъв начин не дава воля на чувствата си . Той знае мястото си в обществения живот и не храни никакви надежди да се хареса на такава височайша особа като кралицата .

Но любовта е всесилна и неподвластна на разума . Няма граници и забрани , които да могат да я оковат и да потушат искрата в сърцето на влюбения . Колкото повече се старае да потисне своите надежди и копнежи , толкова повече клетият коняр разпалва огъня на страстта и сладостта на забранената любов в своето сърце . Човекът изправя духовен ръст и вътрешният му свят става много по-красив и необикновен . Любовта разкрива неограничени хоризонти за мисълта и духовен полет . Всичко у влюбения е в подем .

Готов на всичко , в името на тази човешка наслада , той се решава дори да се изправи пред очите на смъртта. Но не каква да е смърт , а да покаже , че е умрял от любов и в името на любовта . Смъртта се явява единственото избавление от “страшния съд” и единственият достоен завършек на една красива , но забранена и тайна любов . Затова единственото “предсмъртно” желание на влюбения коняр е да опита забранения плод – вкуса на любовта , да се докосне до блаженството и да изпита насладата от осъществяването на бляновете си .

Окрилен от любовния трепет , героят решава да потърси начин да се вмъкне незабелязано в покоите на възлюбената му кралица , докато кралят го няма . Притежавайки изключителен ум , досетливост и хитрост , младежът веднага съобразява , че единственият начин да стори това е като се престори на краля , който всяка вечер навестява своята съпруга в дълго наметало , със запалена факла в едната ръка и бастун-че в другата .

Ренесансовият герой се стреми към свободата на любовния порив . Династичните различия започват да се рушат под ударите на сърцето в ритъма на любовта . Тя е за всеки , а за интимния порив на сърцето йерархични граници няма . Джовани Бокачо представя своите герои като хора , които извличат насладата от живота на мига , тук и сега , без да измерват своите постъпки с църковни и обществени забрани . Човешката

природа им подсказва , че не може да е грях това , което не вреди на никого , а доставя единствено наслада и удоволствие от живота на Земята . Това е и новият ренесансов поглед в отношението към любовта . Именно затова Бокачо дава волята и смелостта на своя герой да поеме съдбата си в свои ръце и да прекрачи покоите на своята кралица .

Не промълвявайки нито дума , тя и за миг не се усъмнява в истинността на обра-за му и му се отдава напълно . Теодолinda му разрешава да се превърне в изследова-тел на женското тяло и да опознае всяко негово ъгълче . Досетливият и остроумен ко-няр , успявайки да измами нищо неподозиращата жена , осъществява и най-съкрове-ните си мечти . Достига до най-върховното постижение в живота си – опознава съблаз-ните на земния живот и се докосва до магичния свят на любовни крила . Страстта , която го завладява , не му дава мира и сърцето му всеки миг ще изхвъркне – момент , пред-ставен изключително образно и метафорично , с голяма езикова и стилова пъстрота от изкусния творец .

Но всяко чудо трае кратко и си има своя край . Настъпва време , когато довол-ният герой трябва да си върви , за да не го споходи нещастieto . Ала в същата нощ и кралят решава да изпита удоволствието от това да прекара нощта със своята съпруга . Щом ляга в постелята при кралица Теодолinda , тя го запитва : “Защо се връщате тол-кова скоро? Пазете се , не правете такива неща !” Мъдрият и досетлив крал Агилулф веднага се досеща каква е работата . Осъзнава , че някой от подчинените му му се е подиграл и се е възползвал от жена му . Но хитрият ум и съобразителност никога не отсъстват от характера на Бокачовите герои . Кралят съумява да запази в тайна своето откритие ; разбирайки , че по този начин ще се предпази от позора , неприятностите и шума около този нещастен инцидент . За всяка себеуважаваща се и високопоставена личност на първо място стои неопетненото име и чест .

Но накърненото мъжко достойнство не може да понесе такава гавра . Той копнее за наказание и отмъщение . Затова , подтикван от ярост и негодувание , напуска поко-ите и се впуска в дирене на грешника . Притежател на изключителни умения и съобра-зителен ум , крал Агилулф съумява да намери подходящата стратегия в своето прес-ледване . Той смята , “че на тоя , дето е извършил , каквото узнал от кралицата , вследствие на положеното усилие , нито пулсът ще бъде спокоен , нито биенето на сърцето – равномерно “. Любовта е до такава степен завладяваща и окриляваща , че ударите ѝ ще те пратят в устата на лъва .

Този необуздан пулс и сърцебиене подсказват на краля , че именно този млад ко-няр се е подиграл с личността му . И за да бележи злосторника , той отрязва кичур от дългата

му коса , типична за мъжете по онова време . Но хитростта му се натъква на друга , още по-голяма хитрост . Макар и обладан изцяло от опиянението на любовта , тя не е замъглила ясения и остър ум на преструващия се на заспал коняр . За да запази ко-жата си , героят измисля да подстриже всички слуги по същия начин така , че да не познае кралят кой всъщност е истинският виновник .

На следния ден , свиквайки всички свои слуги , кралят желае да оповести пре-грешенията на своите подчинени , но остава изумен при вида на тези еднакво остригани слуги . Едва тогава разбира , че “тоя когото търси , може да е от долен произход , ама е много умен “ . Той открива , че социалната класа не се отразява върху личността и че отмъщението няма да се осъществи . Кралят остава безучастен , защото едно по-ната-тъшно действие би довело до разкриване на срама и до опетняване честта на кралицата и на цялото кралско семейство . А умелият коняр , извършил неблагоприятна постъпка , заслепен от силата на любовта , си взема поука и никога не продумал и не погледнал кралската съпруга .

По този начин един обикновен коняр , с помощта на изключителните си умения и ловък ум , успява да постигне своята заветна мечта и да се отърве безнаказано от злата участ .

Чрез своята новела , изпъстрена с образни метафори и живописни образи , чрез изключително мелодичния италиански език , смесен с многото му разновидности , и не-вероятен стил , Джовани Бокачо още веднъж ни доказва какво може да причини тази неограничена сила , наречена любов . Той ни показва , че социалната предопределеност на родовия произход не е определящо условие за личностните качества на индивида . Произходът , аристократичен или плебейски , е по-скоро независещо обстоятелство . Имотното състояние не носи като наследство интелектуален потенциал . И още по-мал-ко предимство в любовта може да има само човек от знатен род . Съсловните различия не са определящи , защото любовта е могъща сила и не подбира . Може да те връхлети , когато най-малко очакваш . Това е новото ренесансово разбиране за човека и любовта на Бокачо .

Любовта движи живота и предопределя съдбата на хората , попаднали в капана ѝ . На нея са подвластни и богати , и бедни , и високопоставени , и обикновени хора . Толкова е завладяваща , че дори когато е забранена , си готов на всичко за нея – дори да се хвърлиш в огъня на смъртта . Макар и постъпващ неблагоприятно и лекомислено , ренесансовият герой не е лишен от смелост , дързост и съобразителност , с които излиза невредим от подобни злощастни случайности . И чрез своите дела ни дава ярък

и конкретен пример за същността на човешките ценности и смисъла на любовта в живота на хората .